

ВІДГУК

офіційного опонента

**на дисертаційну роботу Константинової Тетяни Віталіївни на тему
“Удосконалення механізмів стратегічного планування в системі
управління діяльністю харчових підприємств”, яку подано на здобуття
наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю
08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

Актуальність теми. Стан економіки українських підприємств показує, що їхнє функціонування в умовах непередбачуваності сьогодення періоду, змінної кон'юнктури ринку, насамперед, залежить від наявності на підприємстві такої організаційної структури, яка б могла пом'якшити негативну дію доквілля. При цьому важливо, щоб внутрішні можливості підприємства відповідали або були б адекватні вимогам ринкового середовища, що може бути досягнуто тільки за допомогою планування - як найважливішої функції управління підприємством.

Для успішного функціонування підприємства на ринку на сьогоднішній день необхідним є здійснення стратегічного планування, оскільки воно дає змогу управляти ризиками, стабільно розвиватися. Стратегічне планування визначають як функцію стратегічного управління, а також і як процес реалізації управління.

Потреба в розробці теоретико-методичних засад удосконалення механізмів стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств зумовлює необхідність подальшого дослідження. Приймаючи до уваги науковий інтерес, своєчасність та потребу в розробках, дисертація Константинової Тетяни Віталіївни на тему “Удосконалення механізмів стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств” є актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у межах наукового проекту Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій “Інноваційне управління соціально-економічними системами: держава, кластер, регіон” (номер державної реєстрації 0116U002332). Особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні теоретичних, методичних та прикладних засад удосконалення механізмів стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств. Додатково виконувалось дослідження у відповідності з планом комплексних науково-дослідних робіт Одеської національної академії харчових технологій за темою «Фінансово-економічна безпека підприємств харчової промисловості України: науково-методичні проблеми обліку, аналізу та аудиту» (номер державної реєстрації 0114U000970), у межах якої автором визначено напрями формування адаптивної системи управління в підприємствах харчової промисловості на принципах ризик-орієнтованого підходу. Також дисертаційна робота виконувалась в контексті до напряму наукової школи ННПЕтаМ ім. Г. Е. Вейнштейна, затвердженого Вченою радою ОНАХТ, за темою: «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності» та у відповідності до наукових досліджень кафедри управління бізнесом ОНАХТ, за держбюджетною темою: «Вивчення і прогнозування економічних трансформацій бізнес-структур в Україні» (номер державної реєстрації 0117U005501), де автором особисто розроблено методичний підхід до оцінки ефективності управління на підприємстві в умовах жорсткої конкуренції та економічної нестабільності.

Ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень, висновків і пропозицій здобувача. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі Константинової Т.В., в цілому є обґрунтованими та достовірними, не суперечать сучасним економічним теоріям та концепціям регіональної економіки, просторового

розвитку, синергії, інституціоналізму, сталого розвитку тощо. Обґрунтованість наукових положень, результатів і висновків роботи забезпечує поєднання та використання (залежно від поставлених завдань) сучасних загальнонаукових і спеціальних економічних методів досліджень, застосування прийомів прогностичного моделювання, використання вагомої за обсягами інформаційної бази.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача базується також на аналізі наукових публікацій за тематикою дослідження та відповідних нормативно-правових актів.

Обґрунтованість основних ідей, висновків та рекомендацій, що містяться в дисертаційній роботі, підтверджує також їх апробація на 7 міжнародних науково-практичних конференціях, на яких автором висвітлювалися основні положення проведеного дослідження.

Уважне ознайомлення із змістом дисертації Константинової Т.В. дозволяє зробити висновок, що сформульовані автором наукові положення, висновки і рекомендації є достовірними та обґрунтованими. Зміст дисертаційної роботи засвідчує наступне: визначеної мети дисертантом досягнуто, поставлені завдання виконано, а висновки дослідження є аргументованими.

Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш вагомими результатами, що характеризуються новизною та розкривають глибину, складність, масштабність, повноту та суть дисертаційного дослідження, є такі положення, трактування та ідеї:

- удосконалено концептуальний підхід формування стратегії стійкого розвитку підприємств харчової промисловості, який полягає у формуванні комплексної системної моделі розвитку діяльності підприємства за векторами: фактично діюча і перспективна модель. Це дозволяє втілити базовий принцип стратегічного планування в системі управління стійким розвитком підприємств, а створені моделі оперативно-тактичного управління

стратегічним розвитком підприємства формуватимуть чітко взаємопов'язану систему організаційно-управлінських заходів з реалізації стратегії стійкого розвитку харчового підприємства (с.41-44);

- розвинено рекомендації з реалізації методичних підходів до організації стратегічного управління на всіх рівнях харчової промисловості, а саме: підходів до оцінки і підвищення конкурентоспроможності харчових підприємств в умовах дії чинників ризику і невизначеності, формування ефективних систем стратегічного управління на державному рівні окремих підприємств, впровадження у виробництво нових моделей маркетингу (с.66-70);

- удосконалено методичний інструментарій оцінки ефективності управління на підприємстві в умовах конкуренції та економічної нестабільності, що враховує послідовну ієрархію здійснення аналізу: стратегії конкуренції, ресурсів стратегічного розвитку, системи споживчої кон'юнктури, чинників зовнішнього середовища (с.132-143);

- дістала подальшого розвитку система ризик-менеджменту підприємств харчової промисловості, яка функціонуватиме відповідно до вибраної моделі стратегічного планування та сформована відповідно до організаційної структури підприємства (с. 174-176) .

Практичне значення отриманих результатів. Результати дисертаційної роботи використовуються в практичній діяльності суб'єктів господарювання: ТОВ «Агро-Юг-Сервіс» (акт впровадження №143/9 від 14.03.17), ТОВ «Агротехком» (акт впровадження №15/17-03 від 12.04.17), ФГ «ВЛАДАМ» смт. Воскресенськ, Миколаївської обл.(довідка № 105/03-17 від 08.02.2017 р.); ТОВ «Вікторія» м. Миколаїв (довідка № 225 від 19.09.2017 р.), ПАТ "Миколаївський комбінат хлібопродуктів" (довідка № 284 від 26.05.2017 р), ТОВ «Миколаївський хлібозавод №1» (довідка № 415/261/08 від 28.11.2017 р.), ТОВ «Одеський коровай» (довідка № 30/05 від 30.05.2018 р.), ПАТ «Укрелеваторпром» (довідка № 01/10 від 30.09.2018 р.) – запропоновано

інструментарій оцінки ефективності управління на підприємстві в умовах конкуренції та економічної нестабільності; Регіонального фонду підтримки підприємництва в Миколаївській області (довідка 11/35 від 15.02.2017 р.) – рекомендації з реалізації методичних підходів до організації стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств Миколаївської області. Теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи використані в навчальному процесі Одеської національної академії харчових технологій при викладанні таких дисциплін: „Потенціал і розвиток підприємства”, „Стратегічне управління підприємством” (довідка від 26.01.2018р. №02-10/507).

Повнота викладення положень дисертації в опублікованих працях.

Основні наукові положення, висновки та результати дослідження викладено в 13 наукових працях, з яких: 6 – статті в наукових фахових виданнях (в т. ч. 4 – у виданнях, що входять до наукометричних баз), 4 – матеріали конференцій, 3 – інші видання. Загальний обсяг публікацій – 6,72 д. а., з яких 6,37 д. а. належать особисто автору.

Оцінка викладення й оформлення дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (у першому розділі 53 найменування, у другому – 23 найменування і у третьому – 54 найменування), 3 додатки. Повний обсяг дисертації становить 234 сторінки, з них основний текст 187 – сторінок, анотація – 12 сторінок, список використаних джерел 16 – сторінок, додатки – 14 сторінок. Робота містить 18 таблиць та 46 рисунків на 39 сторінках.

Одержані автором результати дослідження з теорії і практики характеризують високий рівень вирішення проблем обґрунтування теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій з удосконалення механізмів стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств. Вони доведені до впровадження у якості методичних і практичних розробок.

Дискусійні положення та зауваження по змісту дисертаційної роботи. В цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Константинової Т.В., вважаю за доцільне висловити наступні зауваження:

- в першому розділі мало розглянуте питання мінімізації параметрів системи стратегічного управління, яке передбачає встановлення обмежень сталості системи і недотримання яких може стати причиною зниження загальної ефективності всієї системи стратегічного управління господарюючим суб'єктом (Розділ 1, пункт 1.1);

- при трактуванні пункту наукової новизни в частині удосконалення методичного забезпечення дослідження стану підприємств харчової промисловості, яке ґрунтується на оцінці системи індикативних показників непохитного зростання... (с. 3 автореферату; с. 7 дисертації) чітко не вказано, на основі застосування яких саме індикативних показників ґрунтується пропонуване удосконалення;

- в другому розділі більш докладно слід було б розглянути проблеми головних факторів зниження кількості виробництва борошна та продукції з нього, а саме: чинники зменшення рівня споживання продукції та вплив не це міграції населення (Розділ 2, пункт 2.1);

- в роботі автор відмічає той факт, що підходи до управління асортиментною політикою по своїй суті є для підприємств важливими, але мають ряд «підводних каменів», проте не вказує які саме (с.147);

- потребує уточнення обґрунтований автором механізм управління процесом збалансованої виробничої програми для підприємств харчової промисловості як складова удосконалення стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств (с.155)

- в третьому розділі в п.п. 3.3. висвітлено питання управління стійким розвитком харчових підприємств. Проте, автор не деталізує чому його вибір пав саме на стійкий, а не сталий розвиток досліджуваних підприємств;

- у дисертації не вдалось уникнути дисертанту стилістичних огріхів та русизмів, що порушують зміст наукового стилю дисертації.

Відповідність дисертації встановленим вимогам МОН України

Дисертаційне дослідження Константинової Т.В. відповідає «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. Автореферат розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає вимогам, які встановлені МОН України.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Константинової Т.В. є завершеним науковим дослідженням, актуальним за темою та розглянутими проблемами. Одержані автором результати є науково обґрунтованими, мають наукову новизну і практичну цінність. Вони відіграватимуть позитивну роль у вирішенні проблем удосконалення механізмів стратегічного планування в системі управління діяльністю харчових підприємств.

Аналіз змісту дисертації, автореферату та основних опублікованих наукових праць Константинової Тетяни Віталіївни дозволяє зробити висновок про те, що визначені здобувачем завдання дослідження осмислені, ретельно опрацьовані і вирішені на високому теоретико-методичному рівні.

Тема і зміст дисертації відповідають профілю наукової спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а її автор Константинова Тетяна Віталіївна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук.

Офіційний опонент:

доцент кафедри менеджменту,
кандидат економічних наук, доцент
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Н.В. Гришина

Підпис засвідчую:
Вчений секретар

С.А. Уткіна

*Відгук надійшов
14.03.19 Вчений секретар
СВА Д 41.088.05 від Т.В. Крутича*

